

Helsingfors/Mariehamn 16.10.2024

Nr 28/24

Hänvisning Ålands lagtings skrivelser
9.9.2024, nris 87/2024 och
89/2024.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över följande av lagtinget 9.9.2024 antagna landskapslagar:

1. Landskapslag om åländsk referensram för examina och övriga samlade kompetenser (nedan landskapslagen),
2. Landskapslag om ändring av 14 § 1 mom. Yrkeshögskolelagen för Åland.

Landskapslagarnas huvudsakliga innehåll

Landskapslagen om en åländsk referensram för examina och övriga samlade kompetensers syfte är att genomföra den europeiska referensramen för kvalifikationer (EQF). I den åländska referensramen (AxQF) inplaceras de examina, lärokurser och övriga samlade kompetenser som utfärdas på Åland på åtta olika kvalifikationsnivåer baserat på det kunnande som de förutsätter. I referensramen placeras inte examina som ingår i ett utländskt examenssystem eller examina som ordnas av internationella organisationer även om det är möjligt att avlägga dessa vid åländska läroanstalter.

Närmare bestämmelser om hur de examina, lärokurser och övriga omfattande samlade kompetenser som omfattas av landskapslagen ska indelas och placeras på de olika kvalifikationsnivåerna utfärdas genom landskapsförordning.

Yrkeshögskolelagen för landskapet Åland ändras så att hänvisningarna till den europeiska referensramen för kvalifikationer (EQF) slopas.

Postadress:
Ålandsdelegationen
Statens ämbetsverk på Åland
PB 58
22101 MARIEHAMN

Telefon:
växel 0295 017 200

Adress i Helsingfors:
Annegatan 22 A 3
00100 HELSINGFORS

Lagstiftningsbehörigheten

Landskapslagen gäller undervisningsväsendet, landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar, kommunernas förvaltning på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 1, 4, 14 och 23 punkterna i självstyrelselagen. I landskapets behörighet gällande undervisningsväsendet ingår att lagstifta om bl.a. utbildningsområden och examina.

Enligt 27 § 3 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om statsmyndigheternas organisation och verksamhet. Enligt förarbetena till gällande självstyrelselag (RP 73/1990) hör det till rikets behörighet att bestämma om vilka fordringar en läroinrättning ska fylla för att ha dimissionsrätt till statens universitet samt om kunskapskrav för viss av staten godkänd kompetens.

Vissa av de examina som berörs hör till rikets behörighet med stöd av 27 § 13 punkten (handelssjöfart) och 30 punkten (behörighet att vara verksam inom hälso- och sjukvård) i självstyrelselagen. För att säkerställa att utbildningen på Åland är likvärdig med motsvarande utbildningar i riket och ger samma behörighet har några överenskommelseförordningar (2005:37, 2018:37, 2021:147 och 2021:167) utfärdats.

Ålandsdelegationen konstaterar att landskapets lagstiftningsbehörighet omfattar utfärdandet av bestämmelser om en åländsk referensram för examina och övriga samlade kompetenser inom ramen för dess tillämpningsområde.

Med anledning av delegeringsbestämmelsen i landskapslagens 2 § 2 mom. konstaterar Ålandsdelegationen att enligt 21 § 1 mom. i självstyrelselagen kan landskapsregeringen med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda landskapsförordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen eller självstyrelselagen i övrigt hör till området för lag. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 80 § 1 mom. i grundlagen. Detta innebär att det tydligt ska framgå hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegeringen gäller.

Delegeringsbestämmelsen som intagits i landskapslagen kan inte anses beröra grunderna för individens rättigheter och skyldigheter eller utgöra angelägenheter som enligt grundlagen eller självstyrelselagen i övrigt hör till området för lag. Stadgandet uppfyller därmed förutsättningarna för delegering.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagen faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordföranden Holm-Johansson, ledamöterna Dahlén, Lampi, Leino-Sandberg och Siitari.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Marine Holm-Johansson
ordförande

Henrik Lindeman
sekreterare